

Protetiikka ja purentafysiologia

DC/TMD Axis I: kliininen tutkimus ja diagnostiikka	2
Hammasproteettisen hoidon tarpeen arvioiminen	4
Kuluneen purennan hoidon suunnittelu	6
Stabilisaatiokiskohoidon suunnittelu ja toteutus	8
TMD potilaan arviointi ja hoidon suunnittelu DC-TMD Axis II protokollan mukaisesti	10
Irrotettavan proteesin pohjaus.....	12

DC/TMD Axis I: kliininen tutkimus ja diagnostiikka

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva osaa tehdä DC/TMD Axis I- mukaisen kliinisen tutkimuksen ja asettaa diagnoosin purentafysiologiseen hoitoon hakeutuneelle potilaalle.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Opiskelija ei hallitse DC/TMD Axis I-mukaisia fraaseja eikä osaa toteuttaa tutkimusta oikein. Tämä johtaa puutteelliseen tai väärään diagnoosiin.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen.

Vuorovaikutustaidot.

Terveyden edistäminen.

Ammatillisuus.

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Erikoistuva hammaslääkäri hallitsee pään ja kaulan alueen anatomian ja tuntee leukanivelen ja puremalihasten toiminnan.

Erikoistuva hammaslääkäri osaa järjestää tutkimuksen asianmukaisesti:

- Varmistaa tutkimuksen luottamuksellisuuden säilymistä.
- Varmistaa tutkimuslomakkeiden ja instrumenttien saatavuuden.
- Hallitsee tutkimuksen asiasisällön.
- Kertoo tutkimuksen sisällön ja fraasit sujuvasti potilaan ja/tai omaisten ymmärtämällä kielellä
- Osaa toteuttaa tutkimusvaiheet oikein
- Osaa asettaa diagnoosin tutkimuksen perusteella

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

DC/TMD- kliinisen tutkimuksen video- ja muu oheismateriaali (teoriapohjainen kurssi), tutkimuksen tekeminen yhdessä ohjaajan kanssa (hands on-osio).

Arviointimenetelmät

Vastaanottotapahtuman havainnointi ja tutkimuskaavakkeiden tarkistus. Mini-CEX

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Koejakso.

Hammasproteettisen hoidon tarpeen arvioiminen

Lyhyt kuvaus

Purentatoiminnan ja hoidon tarpeen arviointi

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva osaa arvioida potilaan hampaiston ja purentatoiminnan kokonaistilanteen.

Erikoistuva osaa määritellä proteettisen hoidon tarpeen purentatoiminnan parantamiseksi.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Erikoistuva ei osaa arvioida purentaa kokonaisuutena ja laatii puutteellisen tai ylimitoitettun hoitosuunnitelman.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen

Vuorovaikutustaidot

Terveystietäminen

Ammatillisuus

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Erikoistuva osaa:

- Tunnistaa toimivan purentaan keskeiset elementit
- Osaa arvioida purentatoiminnan kuntouttamisen keskeiset tavoitteet
- Tunnistaa proteettista hoitoa komplisoivat tekijät
- Osaa laatia potilaskohtaisen hoitosuunnitelman huomioiden kiinteän ja irrotettavan protetiikan vaihtoehdot

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Aiemmin opitun kertaus. Potilastapausskeskusteltut.

Arviointimenetelmät

- potilastapausskeskustelu,

- potilasasiakirjojen merkintöjen tarkastelu,
- palaute hoitohenkilökunnalta ja kollegoilta

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Koejakso

Kuluneen purennan hoidon suunnittelu

Lyhyt kuvaus

Kuluneen hampaiston ja madaltuneen purennan omaavan potilaan korjaavan hoidon suunnittelu

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva osaa huomioida hampaiden kulumisen vaikutukset purentaelimistöön. Erikoistuva osaa tehdä hoitosuunnitelman pohjautuen potilaan yksilölliseen hoidon tarpeeseen ja ennusteeseen.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Erikoistuva ei tunnista hampaiden kulumisen taustalla olevia tekijöitä, eikä osaa ottaa niitä huomioon hoitosuunnitelmassa. Puutteellinen hoitosuunnitelma voi lisätä potilaan oireita ja purentatoiminnan haittaa. Hoitosuunnitelma on ylimitoitettu hoidon tarpeeseen nähden ja aikaansaa turhia kustannuksia ja voi aiheuttaa tarpeettomia toimenpiteitä ja iatrogeenistä haittaa.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Vuorovaikutustaidot
- Terveyden edistäminen
- Ammatillisuus

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Erikoistuvan tulee osata

- selvittää ja tunnistaa hampaiden kulumiseen johtaneet tekijät
- arvioida hampaiden kulumisen etenemisen nopeutta ja laajuutta
- muodostaa kokonaiskäsitys potilaan suun tilanteesta ja yksilöllisestä hoidon tarpeesta
- tehdä tarvittavat tutkimukset ja dokumentaatiot hoitosuunnitelman laatimiseksi ja toteuttamiseksi
- kliininen valokuvaus
- hallita tarvittaessa kasvokaaren käyttö
- hallita esteettinen ja foneettinen analyysi
- arvioida tarvittavaa purennan korotuksen määrää
- arvioida purennan vertikaalisen korkeuden muutoksen vaikutuksia toimintaan ja estetiikkaan
- laatia yksilöllinen hoitosuunnitelma

- arvioida hoidosta potilaalle koituva kuormitus (sisältäen kustannukset) ja potilaan soveltuvuus hoitoon

OSAAMISTASOT

1. Oleellisia asioita jää puuttumaan tutkimuksesta ja hoitosuunnitelmasta
2. Pystyy tutkimaan potilaan omatoimisesti ja laatimaan hoitosuunnitelman, kaipaa senioritukea
3. Suoriutuu itsenäisesti erikoishammaslääkärin vähäisellä tuella
4. Suoriutuu potilaan tutkimuksesta ja hoidon suunnittelusta itsenäisesti
5. Osaa potilaan kattavan tutkimuksen ja hoidon suunnittelun itsenäisesti ja pystyy ohjaamaan toista

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Aiemmin opitun kertaus, potilastapauskeskustelut, aiheeseen liittyvät koulutustilaisuudet, luennot, seminaarit, seniorin vastaanoton seuranta

Arviointimenetelmät

Potilastapauskeskustelu, potilastapauksen esittäminen meetingissä/seminaarissa (hoidon suunnittelu)

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Suosittelaa suoritettavaksi kertaalleen terveystieteiden osastolla ja kertaalleen sairaalassa tai muussa erikoissairaanhoidon yksikössä. Valmistuessa tulee olla suoritettu taso 4.

Kirjallisuutta

Fradeani M. Esthetic rehabilitation in fixed prosthodontics Volume 1. Esthetic analysis: A Systematic Approach to Prosthetic Treatment

Okeson JP editor. Management of Temporomandibular Disorders and Occlusion, 8. painos.

Stabilisaatiokiskohoidon suunnittelu ja toteutus

Lyhyt kuvaus

Erikoistuva tunnistaa purentakiskohoidon tarpeen ja osaa toteuttaa hoidon asianmukaisesti

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva osaa tehdä stabilisaatiokiskon

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Purentakiskohoito ei sovellu potilaalle tai on tarpeeton. Kiskosta tulee epäsopiva, ja potilaan sitoutuminen hoitoon kärsii. Potilaan oireet voivat pahentua, tai on riski purennan muutoksiin. Syntyy tarpeettomia kustannuksia.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen.
- Vuorovaikutustaidot.
- Terveyden edistäminen.
- Ammatillisuus.
- Materiaalien ja laitteiden tuntemus

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Erikoistuva hammaslääkäri osaa asianmukaisesti:

- kuvata purentakiskohoidon yksilölliset aiheet ja vasta-aiheet
- jäljentää hampaiston
- määrittää purenta-aseman kiskoa varten
- tuntee kiskon valmistusprosessin
- laatia työlähetteen hammaslaboratorioon
- sovittaa purentakiskon suuhun sopivaksi
- tasapainottaa kiskon purennan
- ohjeistaa potilasta kiskon käytössä
- arvioida hoidon vasteen

- määrittää jälkitarkastusten tarpeen

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- aiemmin opitun kertaus
- itseopiskelu: TMD-käypä hoito-suositus

Arviointimenetelmät

- potilasasiakirjamerkinnot
- DOPS, O- Score

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Koejakso

Kirjallisuus

Ei ole

TMD potilaan arviointi ja hoidon suunnittelu DC-TMD Axis II protokollan mukaisesti

Lyhyt kuvaus

Erikoistuva osaa toteuttaa TMD-potilaan arvioinnin ja hoidon suunnittelun DC-TMD Axis II protokollan mukaan

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva osaa arvioida TMD potilaan, sekä suunnitella potilaan hoidon, kivun haitta-aste, laaja-alaisuus, sekä kivun psykososiaalinen viitekehys huomioiden.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Erikoistuva ei tunne DC-TMD Axis II instrumentteja, eikä osaa hyödyntää niitä potilaan tilanteen arvioinnissa. Potilaan tilanteen kokonaiskuva jää hahmottumatta ja hoidon suunnittelu jää puutteelliseksi.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Yhteistyötaidot
- Vuorovaikutustaidot
- Oma osaaminen ja tiedonhallinta
- Ammatillisuus

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Erikoistuva voi suorittaa epäsuoran valvonnan alaisena (arvioidaan jälkikäteen)

Erikoistuva tuntee käytettävät työkalut ja osaa valita oikeat kaavakkeet (DC-TMD Axis II, PTH/ESH)

Osaa määritellä haitta-asteen, tuntee sen laskentakaavan

Tunnistaa ja huomioi tutkimuksessa ja hoitosuunnitelmassa seuraavat tekijät

- kivun laaja-alaisuuden
- kivun psykososiaalisen taustan
- kivun aiheuttaman toimintarajoituksen
- leuan parafunktiot

Tekee asianmukaiset potilasasiakirjamerkinnot

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Aiemmin opitun kertaus, itseopiskelumenetelmät, potilastapauskeskustelut

Arviointimenetelmät

- potilastapauskeskustelu,
- potilasasiakirjojen merkintöjen tarkastelu,
- palaute hoitohenkilökunnalta ja kollegoilta,
- vastaanottotapahtuman arviointilomake (mikäli vastaanottotilanteen seuranta on mahdollinen)

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Erikoissairaanhoidon jakso.

Irrotettavan proteesin pohjaus

Lyhyt kuvaus

Erikoistuva osaa tehdä tavanomaisen **irrotettavan proteesin pohjauksen**.

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva osaa tehdä oikean diagnoosin proteesin pohjaustarpeesta. Erikoistuva osaa tehdä tavanomaisen irrotettavan proteesin pohjauksen.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Pohjauksen tarve on väärin diagnosoitu. Proteesista tulee epäsopiva. Potilaan kokemat ongelmat voivat pahentua, infektiot suun alueella, yliherkkyysoireet, purennan muutokset. Proteesia ei voi käyttää. Pureskelukyvyyn heikkeneminen. Ylimääräiset kustannukset.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen.
- Vuorovaikutustaidot.
- Terveyden edistäminen.
- Ammatillisuus.
- Materiaalien tuntemus

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Erikoistuva hammaslääkäri

- osaa arvioida irtoproteesin pohjaamistarpeen
- osaa valita tarkoitukseen soveltuvan menetelmän ja jäljennösmateriaalin
- osaa esivalmistella proteesin pohjausta varten
- osaa ottaa pohjausjäljennöksen proteesityyppi huomioiden
- osaa huomioida purennan pohjausjäljennöksen yhteydessä
- tuntee hammaslaboratorion työvaiheet
- osaa laatia työlähetteen hammaslaboratorioon
- osaa sovittaa proteesin suuhun sopivaksi

- osaa tasapainottaa proteesin purennan
- määrittää jatkokontrollit

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- aiemmin opitun kertaus
- itseopiskelu

Arviointimenetelmät

- Potilasasiakirjamerkinnät
- Havainnoinnin yleistyökalu

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Koejakso